

“Kada je reč o budućnosti, na primer o budućnosti gradova, mogli bismo zamisliti mnogo toga. Građanima se neprestano sa raznih strana obećavaju društveni i ekonomski napredak, mir i sloboda, uzorno funkcionisanje svih javnih službi, dobre urbanističke, ekonomske, ekološke i socijalne promene. Većina ljudi verovatno i teži tome ili se barem tome nada, uprkos vlastitom doživljaju u kome sadašnjost često deluje nesigurno, preteće ili čak zastrašujuće.

Niko od nas nema drugog izbora do da prihvati stvarnost onakvu kakva jeste, bar za početak. Međutim, već od te tačke putevi različitih ljudi kreću različitim pravcima.”

Upravo pravac kojim se Goethe Institut kreće od te tačke, razlog je izbora ove vanredno značajne institucije za dobitnika ovogodišnjeg priznanja za čestitost.

Tekst koji sam citirala u uvodu deo je poziva Goethe Instituta za umetničke radionice Resource/Utopia koje će biti realizovane u toku ove i naredne godine. Nastavak tog teksta daje i delimičan odgovor na pitanje o tome koji to pravac društvenog angažmana bira Goethe Institut .

„Sutrašnjica je prisutna već i u današnjici, ali se još uvek pravi bezazlenom. Ona se maskira, nagoveštavajući se samo u stvarima koje deluju sasvim uobičajeno. Budućnost nikako nije utopija jasno odvojena od sadašnjosti: budućnost je već počela. Ipak, još uvek je možemo promeniti, pod uslovom da je pravovremeno prepoznamo.” Ovo su reči Roberta Junka iz 1952.

Reči više nego ikada od tada aktuelne upravo danas, u našoj budućnosti koja je već počela i glasno nas poziva da je prepoznamo, u trendovima jačanja ultradesničarskih pokreta širom sveta, gotovo nepojmljivoj nejednakosti, gubitku tolerancije i spremnosti da se ne samo razume, već makar sasluša drugi i drugačiji.

Goethe Institut poziva na to da svoju budućnost modelujemo aktivno i slobodno, kao samosvesni građani, odgovorni prema sebi i svom prirodnom i društvenom okruženju. Drugim rečima, poziva nas i pomaže nam u tome da otkrijemo i ostvarimo svoju čestitost.

Neki od projekata koje realizuje u Srbiji već imenom ukazuju na snažnu aktivističku crtu: Goethe Gerila, Actopolis, Urban Incubator. Stotine, pa i hiljade mladih ljudi u ovoj zemlji napravilo je svoje prve kreativne i karijerne korake uz podršku Goethe Instituta, koji nam je na taj način pomogao u razvoju najvrednijeg što imamo – pameti, znanja, veština i ideja onih pred kojima je “pravovremeno prepoznavanje budućnosti”, da se poslužimo još jednom Junkovim rečima.

Goethe Institut poziva nas da istražimo i da aktivno zakoračimo u javni prostor. Taj iskorak podrazumeva rizik i davanje. Davanje nekog dela sebe, svog vremena, energije i ideja za

javni interes. Kod nas se, i ne samo kod nas, još uvek prečesto, takvi ljudi smatraju čudacima, često se na njih gleda sa blagim podsmehom, kao ne nekakve nerazumne zanesenjake. Pa ipak, nisu li upravo ljudi koji su svesni potrebe davanja zajednici, potpune povezanosti i zavisnosti svakog dela društva od celine, zapravo istinski racionalni, dok oni koji misle da su otelotvorenje racionalnosti i račundžijskog duha, usmerenog samo na privatni, a nikako ne i na javni interes, zapravo duboko iracionalni? Jer takvo usmerenje je autodestruktivno, ono duboko šteti i njihovim privatnim interesima. Klimatske promene i ekološke krize su samo najočigledniji primeri.

Izostali su u ovom govoru faktografski opisi, datumi, istorijat razvoja, broja realizovanih projekata, koji još ubedljivije u ovom našem svetu brojki i računa pokazuju zbog čega je Goethe Institut zaslužni dobitnik priznanja za čestitost. Pomenimo samo osnovne podatke. Institut je osnovan 1951. godine i od tada je transformisan nekoliko puta, reagujući uvek aktivno na važne društvene promene. Neke od prelomnih godina i događaja bili su studentski pokreti 1968. hada je Goethe Institut na zahtev vremena odgovorio uvođenjem društveno političkih tema i avangardne umetnosti u svoje kulturne programe. Druga je pad berlinskog zida 1989. godine kada se Goethe institut okrenuo Istočnoj Evropi osnivajući Institute u zemljama iza nekadašnje govzdene zavese. Jedan od programa pokrenut 2016. koji odgovara na duh vremena sadašnjeg – vremena ekonomije deljenja, je trodnevni Festival "Deljenje i razmena" koji je deo nove "Kultursymposium Weimar"serije.

Izostala su ovde i detaljna podsećanja na velikane pisane reči i kulture srpskog i nemačkog naroda i lične prijatelje – Vuka Karadžića i Johana Volfganaga Getea - čije ime sa ponosom nosi i naš dobitnik. Verujem da o tome svi mnogo znamo. Ovde možda možemo pretpostaviti da bi njih dvojica, da žive u vremenu današnjem i sami pokrenuli aktuelnu akciju Goethe instituta "Samo na mom jeziku", u okviru koje se, pod heshtegom "nurineinesprahe" sakupljaju neprevodive reči iz celog sveta. Od neprevodivih reči na srpskom jeziku videla sam Bre, Raspikuća i Magnovenje. Mislim da je i reč "čestitost" jedna od njih jer ju je nemoguće direktno prevesti, pa ćemo narednih dana pokušati da damo i svoj dopirnos ovoj akciji.

Umesto navođenja činjenica, opredelila sam se u ovom obrazloženju za lično tumačenje aktivnosti Goethe institua smatrajući da upravo time odgovaram na poziv koji nam Goethe institut upućuje. Pozivam i sve vas da sami proučite program i aktivnosti Goethe instituta u Srbiji. Čak i ako ste sada pomislili nema tamo ničega za mene, budite sigurni da grešite.

Goethe institut ima programe za ljude svih dobi, nisu važni ni vaša vera, nacionalnost, profesija. Ukoliko želite da radite na sebi, da date deo sebe i tako postanete bogatiji za

neprocenjivu energiju kreativne razmene, u Goethe institutu postoje ljudi i programi za vas.

Na svemu ovome smo zahvalni Gotehe Institutu i zbog toga mu i dodeljujemo ovogodišnje Priznanje za čestitost za instituciju.

Pozivam gospođu iz Goethe instituta u Srbiji da primi priznanje i da nam se obrati.